

Daarmee was de zaak nog niet afgedaan, want op 13 juli daaraanvolgend schreef mr. Bijlsma aan de commissaris dat het PC-bestuur aangaande 'de Koninklijke medaille met de moeilijkheid zit, dat in het Belgische spel een Koningsprijs niet bekend is.' Maar handig en pragmatisch als mr. Bijlsma was, voegde hij daaraan toe: 'Wij zullen niettemin in overleg treden om hier toch een passende bestemming aan te geven.' Aan deze brief zijn later in twee verschillende handschriften opmerkingen toegevoegd. Een eerste krabbel stelt de vraag of de medailles 'nog kunnen worden afbesteld', maar de tweede toevoeging gaf de oplossing: 'Het Belgische spel kent een aanvoerder die de Koninklijke medaille krijgt', de medespelers kregen de overige medailles. Daarmee werd een streep getrokken onder de correspondentie en kon er worden gekaatst.

De internationale van 1953

Het internationale treffen tussen Friezen en Belgen vond plaats op donderdag 30 juli, de dag na het eeuwfeest van de PC. Het Friese vijftal bestond uit Hotze Schuil, Janus Paassen, Frans Helfrich, Theun de Bruin en Jan Rodenhuis. De wedstrijd verliep spectaculair. Na een 1-3 achterstand kwam het Friese vijftal met 7-4 voor, maar de Belgen kwamen terug tot 7-7. De wedstrijd werd uiteindelijk beslist met 'alles aan de hang'. Op die stand kon het Friese team de kaats niet passeren. Het Belgische team bestond uit Xavier de Boeck, Maurice van den Houwe, Jozef van de Perre, Raymond Boulonne en Carlos Crucq. Wie van hen

Het Koningshuis en de PC

Het was in 1953 niet de eerste en ook niet de laatste keer dat de PC een verzoek indiende bij het Koninklijk Huis. De eerste keer was in 1878, toen Jan Bogtstra een brief schreef aan Koning Willem III met de vraag 'of het Z.M. niet [zou] kunnen behagen, aan den Commissie der Kaatspartij te Franeker bij gelegenheid van het 25 jarig Jubile een stoffelijk blijk van Z.M. welbehagen te willen schenken.' Op dit verzoek is geen antwoord gekomen. Meer succes had de commissie in 1895 toen Koningin-Regentes Emma 'Twee groote Zilveren Medailles' beschikbaar stelde voor de koning van de PC. Bij het 60-jarig bestaan in 1913 schonk koningin Wilhelmina een zilveren medaille voor de koning van de PC. Daarna werden er nog ereprijzen geschonken in 1923, 1928, 1933, 1938 en 1948. Prins Bernhard was in 1947 het eerste lid van het

aanvoerder was, en dus de zilveren koningsmedaille kreeg, is niet bekend. Wellicht duikt deze nog eens ergens op bij onze zuiderburen.

Theo Kuipers

Koninklijk Huis dat de PC daadwerkelijk met een bezoek vereerde. Beatrix bezocht met haar echtgenoot en drie zonen de PC van 1973. Zij hing persoonlijk de koningsbal om de hals van Sjouke de Boer. In 1998 stelde koningin Beatrix een drietal bronzen medailles beschikbaar voor de winnaars.

Hoewel het PC-bestuur erg zijn best deed om in 2003 bij het 150-jarig bestaan een lid van het Koninklijk Huis uit te nodigen, bleek dit moeilijk te realiseren. Dit werd meer dan goed gemaakt met de toekenning van de koninklijke status aan de PC. Sinds 2003 voert de PC dan ook formeel de naam 'Koninklijke PC'. Op Koninginnedag 2008 bracht de koninklijke familie een bezoek aan Franeker. Op het Sjúkelân trokken onder andere prinses Maxima en Willem Alexander een kaatshandschoen aan, om de hen toegeworpen kaatsbal te retourneren.

Verantwoording

Dit artikel is gebaseerd op stukken uit het Archief van de Commissaris van de Koningin in Friesland, inventaris nummer 1074, de *Leeuwarder Courant* van 30 juli 1953 en *De vijfde woansdei, 150 jier PC* (met name hoofdstuk 17).

Willem Hiemstra

Willem Hiemstra heeft op maandag 21 april 2008 afscheid genomen van het bestuur van de Vereniging van Vrienden van het Kaatsmuseum en Documentatiecentrum van de Koninklijke Nederlandse Kaatsbond. Na ruim zestien jaar kwam er een eind aan zijn bestuursfunctie. Hij werd tijdens de jaarvergadering van 'De Vrienden' toegesproken door de voorzitter van de KNKB, de heer Th.R. Piersma. Uit dank voor alles wat hij voor de kaatsport heeft betekend, kreeg hij het bondsinsigne opgespeld.

Al meteen vanaf het eerste uur, in 1992, heeft Willem Hiemstra zich ingezet voor het Kaatsmuseum. Samen met voorzitter Marten Gerlofsma en penningmeester Tjits Hoitsma vormde hij het eerste bestuur, waarvan hij secretaris werd. Over zijn secretariaat kan alleen maar met lof gesproken worden. Willem was uiterst correct, duidelijk en precies. Kenmerkend was ook de snelheid waarmee hij na een vergadering het verslag toestuurde. Ook als Willem door een van de andere bestuursleden opgebeld werd, kon die er zeker van zijn dat een en ander werd genoteerd en afgehandeld. Maar bovenal was (en is) Willem een beminlijk mens. Het was prettig om met hem samen te werken. Het bestuur van 'De Vrienden' vergadert gemiddeld vijf keer per jaar en was altijd welkom bij Sjoerdje en Willem in Sint Annaparochie. Ook gastvrouw Sjoerdje willen wij daarvoor hartelijk dankzeggen.

In de jaren zestig en zeventig had Willem Hiemstra al

Willem Hiemstra krijgt bij zijn afscheid het bondsinsigne opgespeld door KNKB-voorzitter Theunis Piersma. Foto: Theo Kuipers.

bekendheid verworven in nagenoeg alle kaatsdorpen van Friesland. Hij was een tijd hoofdklasser (achterinse), maar behaalde de meeste successen in wat tegenwoordig de eersteklas genoemd wordt. Willem was een uiterst degelijke kaatser, die voor de afdeling Sint Annaparochie veel prijzen heeft gewonnen. Dat geldt zeker ook voor het hoogste niveau binnen de afdelingswedstrijden. In 1968 won hij, samen met Gerard van der Meer en Flip Soolsma, de derde prijs op de Bond. Een jaar later behaalde hij, met dezelfde maten, de overwinning op de Bondspartij. Dit huzaarenstukje herhaalde hij in 1970, nu met Flip Soolsma en Huite Spijckstra. Het lukte Sint Anna Parochie in 1975 nogmaals de derde prijs in de wacht te slepen.

Willem Hiemstra, die inmiddels 34 jaar was, speelde toen met de 'jonkies' Piet van Kooten en Gerard Tanja.

Willem Hiemstra won eenmaal een vierde prijs op de PC. Dat was in 1964 met Oebele Anema en Germ Gjaltema. De kaatsliefhebbers zullen zich Willem Hiemstra blijven herinneren als een van laatste kaatsers die zonder kaatshandschoen speelde. Willem was echter niet alleen kaatser, hij was (is) een all-round sporter. Hij wandelde en fietste de Elfstedentocht en doet noch altijd aan lange-afstandslopen. In zijn jonge jaren voetbalde hij voor Sint Anne. Daarna was hij ook bestuurlijk actief in de voetballerij. Voor de PC bracht hij het archief op orde.

Na zijn afscheid heeft Willem toegezegd reclame te blijven maken voor de vereniging. En binnen een maand had de ledenadministratie er weer een lid bij, aangemeld door Willem Hiemstra! Het bestuur denkt met veel warmte terug aan de periode dat het met hem mocht samenwerken. Willem, ook uit naam van al onze leden, dank voor alles wat je voor 'De Freonen' hebt betekend.

Jan Metselaar

Secretaris van de Vereniging van Vrienden van het Kaatsmuseum en Documentatiecentrum van de KNKB.